

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 3Snz/1/2022
Identifikačné číslo spisu: 1021201578
Dátum vydania rozhodnutia: 30. marca 2022
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:1021201578.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: Rapid life životná poisťovňa, a. s., v konkurze, so sídlom Garbiarska 2, 040 71 Košice, IČO: 31 690 904, právne zastúpená advokátom JUDr. Martinom Bezákom, PhD., so sídlom Klincová 15, 821 08 Bratislava, IČO:42355371; proti žalovanej: Národná banka Slovenska, so sídlom Imricha Karvaša 1, 813 25 Bratislava, IČO: 30844789; o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. sp. NBS1-000-03-220, č. z. 100-000-296-774 zo dňa 13. júla 2021 vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5 S 242/2021; v konaní o námietke zaujatosti vznesenej žalovanou proti sudkyňi Krajského súdu v Bratislave JUDr. Eve Fulcovej, takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. Eva Fulcová je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5 S 242/2021.

O d ô v o d n e n i e

O d ô v o d n e n i e

I.

1. Žalobkyňa všeobecnou správnu žalobou napadla rozhodnutie žalovanej č. NBS1-000-013-220, č. z. 100-000-296-774 zo dňa 13. júla 2021 (ďalej len „žalované rozhodnutie“) o zastavení konania o rozklade žalobkyne proti prvostupňovému rozhodnutiu žalovanej sp. č. NBS1-000-012-201, č. z. 100-044-845 zo dňa 14. júna 2017 o zavedení nútej správy.

2. Vec bola pridelená senátu 5 S Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorého predsedníčkou je JUDr. Eva Fulcová (ďalej len „sudkyňa“).

3. Dňa 29. októbra 2021 sudkyňa, v súlade s § 87 ods. 1 a § 88 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“), oznámila predsedovi krajského súdu skutočnosti, pre ktoré mala byť vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci sp. zn. 5 S 242/2021 (č.l. 54). Z oznámenia sudkyne vyplýva, že žalobkyňu nepozná, avšak jej manžel v rámci advokátskej činnosti poskytuje žalobkyňi právne poradenstvo. Poukázala tiež na skutočnosť, že v minulosti bola politikmi krivo obvinená z toho, že už inú vec žalobkyne napriek svojmu pomeru k účastníkom konania rozhodla na Okresnom súde Bratislava I. Doplnila tiež, že právnym zástupcom

žalobkyne je syn jej bývalej kolegyne, v súčasnosti emeritnej sudkyne Okresného súdu Bratislava I, s ktorou je okrem kolegiálneho aj v priateľskom vzťahu. Rovnako dlhé roky pozná aj právneho zástupcu žalobkyne, pričom vzťah s ním považuje za priateľský.

4. Napriek tomu, že sa sudkyňa v predmetnej veci nepovažuje po subjektívnej stránke za zaujatú uznáva, že vyššie uvedené okolnosti môžu predstavovať skutočnosť zakladajúcu jej kvalifikovaný pomer k účastníkovi konania (k žalobkyňi) a k jej právnomu zástupcovi.

5. Svoje oznámenie doplnila sudkyňa listom zo dňa 6. decembra 2021 (č.l. 56), kde upresnila, že civilné konanie o ochranu osobnosti vo veci nepravdivých výrokov o jej osobe v súvislosti s rozhodovaním vo veciach žalobkyne (kde mala podľa tvrdení politikov rozhodovať vo veci, v ktorej bol právnym zástupcom žalobkyne jej manžel) bolo vedené pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 10 C 63/2017 a k 28. novembu 2020 bolo právoplatne skončené. V predmetnom konaní zastupoval sudkyňu JUDr. Martin Bezák, právny zástupca žalobkyne v tejto veci. Aj túto skutočnosť považovala sudkyňa za ďalší dôvod na jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania veci žalobkyne vedenej pred krajským súdom pod sp. zn. 5 S 242/2021.

6. Predseda krajského súdu uznesením č. k. 5 S 242/2021-24 zo dňa 31. decembra 2021 rozhodol o nevyhlúčení sudkyne z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci. Pri svojom rozhodnutí vychádzal z prezumpcie nestrannosti sudcov a sudkýň. Vo vzťahu k tvrdenej a medializovanej skutočnosti, že sudkyňa mala na Okresnom súde Bratislava I rozhodovať vo veci žalobkyne a v tejto veci zastupoval žalobkyňu manžel sudkyne, predseda súdu zdôraznil, že ide o preukázateľne nepravdivú informáciu. Keďže sudkyňa nevedla súdne konanie priamo proti žalobkyňi, predmetná skutočnosť podľa predsedu krajského súdu nepredstavovala kvalifikovaný vzťah k účastníkovi konania tak, ako ho predpokladá ustanovenie § 87 ods. 1 SSP.

7. Druhej podstatnej oznámenej skutočnosti, a teda právnomu zastúpeniu sudkyne v konaní o ochranu osobnosti právnym zástupcom žalobkyne, predseda krajského súdu rovnako nepriznal relevanciu. S odkazom na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 NcC 15/2015-234 zo dňa 20. marca 2015, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 283/2015 zo dňa 18. júna 2015 a rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 305/2015 zo dňa 1. júla 2015 konštatoval, že samotná existencia profesionálneho alebo kolegiálneho vzťahu (vrátane bývalého vzťahu založenom na poskytovaní právnych služieb) bez ďalšieho nezakladá dôvod na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci. Takou sa môže stať len v prípade, ak by dotknutý vzťah presiahol profesionálny rámec a nadobudol by charakter osobného vzťahu. Predseda krajského súdu uzavrel, že sudkyňa v oznámení netvrdí, že by jej vzťah k právnomu zástupcovi prekročil medze profesionality alebo že by sa cítila subjektívne v danej veci zaujatá. Preto aj tento moment považoval za nepostačujúci a rozhodol o nevyhlúčení sudkyne z prejednávania a rozhodovania veci.

8. Žalovaná dňa 12. januára 2022 a 17. februára 2022 nahliadla do súdneho spisu. Následne žiadosťou zo dňa 21. februára 2022 požiadala o zaslanie kópie oznámenia sudkyne zo dňa 29. októbra 2021, ktoré nebolo súčasťou súdneho spisu. Podľa údajov oznámených žalovanou, jej boli požadované kópie doručené dňa 2. marca 2022. Podaním zo dňa 7. marca 2022 žalovaná predložila námietku zaujatosti sudkyne.

9. Vo svojej argumentácii žalovaná doplnila oznámenie sudkyne a poukazuje na skutočnosť, že 9. decembra 2015 bolo žalovanej doručené podanie žalobkyne, ktorého obsahom bolo upresnenie k povereniu, splnomocneniu pre manžela sudkyne. Plnomocenstvo zo dňa 20. novembra 2015 bolo žalobkyňou udelené manželovi sudkyne na zastupovanie žalobkyne na rokovaníach o mimosúdnej dohode a zmiernom ukončení právnej veci vedenej pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 22 C 372/2009 vo veci žalobkyne proti Slovenskej republike zastúpenej žalovanou. Následne bolo žalovanej dňa 12. septembra 2016 doručené podanie manžela sudkyne a týkalo sa žalobkyne a rovnakej právnej veci. Predmetom tohto podania bola výzva na úhradu tvrdenej škody pričom prílohu tohto listu tvorilo plnomocenstvo zo dňa 26. augusta 2016, ktorým žalobkyňa splnomocnila manžela

sudkyne, aby žalobkyňu zastupoval, vykonával všetky úkony, prijímal doručované písomnosti, podával návrhy a žiadosti, uzavíeral zmiery, uznával uplatnené nároky, vzdával sa nárokov, podával opravné prostriedky a vzdával sa ich, vymáhal nároky, plnenie nárokov prijímal, ich plnenie potvrdzoval, to všetko aj vtedy, ak je podľa právnych predpisov potrebné osobitné plnomocenstvo. Žalovaná zastáva názor, že tieto okolnosti dokresľujú vyjadrenia zákonnej sudkyne uvedené v jej oznámení zo dňa 29. októbra 2021 a zakladajú dôvod na jej vylúčenie pre pomer k účastníkom konania a ich právnym zástupcom aj v tejto veci. Žalovaná ku svojej námietke doložila aj kópie podaní a plnomocenstiev, ktoré jej boli doručené zo strany manžela sudkyne.

10. K námietke zaujatosti sa vyjadrila aj sudkyňa, ktorá zotrvala na skutočnostiach uvedených v jej oznámení zo dňa 29. októbra 2021. Tieto podľa jej názoru uviedla úplne a pravdivo. Zdôraznila, že nikdy sa nepodieľala na rozhodovaní vo veci vedenej pred Okresným súdom Bratislava I. sp. zn. 22 C 372/2009. Rovnako nemala vedomosť ani o existencii právneho zastúpenia žalobkyne jej manželom v predmetnej veci. Bolo tomu tak z dôvodu, že sudkyňa dodržiava zákonnú povinnosť mlčanlivosti a jej manžel dodržiava povinnosť mlčanlivosti vyplývajúcu z jeho postavenia advokáta. Všetky listinné podklady predložené žalovanou podľa názoru sudkyne nasvedčujú tomu, že žalovaná o dôvode zaujatosti mohla vedieť už v čase prvého nahliadnutia do súdneho spisu dňa 12. januára 2022. Preto námietka zaujatosti mala byť podaná oneskorene v rozpore s § 91 ods. 1 SSP. Napriek tomu však bola predmetná námietka predložená na rozhodnutie.

II.

Právne posúdenie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky

11. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v súlade s § 86 a nasl. SSP posúdil námietku zaujatosti žalovanej a uvádza, že nestrannosť sudcu je potrebné pritom skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti (osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad), a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sudca poskytol dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp.zn. III. ÚS 16/00). V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersack v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

12. Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci pristupuje. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že môže vzniknúť relevantná obava z nedostatku nezaujatosti.

13. Je potrebné dodať, že sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo. Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. Saraiva de Carvalho proti Portugalsku, 1994, Gautrin a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že môže vzniknúť relevantná obava z nedostatku nezaujatosti.

14. Ako vyplýva z vyjadrenia sudkyne v prejednávanej veci, subjektívne nevidí dôvod na jej vylúčenie z rozhodovania a necíti sa byť zaujatá, hoci sama oznámila predsedovi súdu okolnosti, ktoré by jej

vylúčenie mohli odôvodniť. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) preto pristúpil k posudzovaniu objektívneho hľadiska možnej zaujatosti sudkyne z dôvodu ako bol uvedený v námietke zaujatosti žalovaného - že manžel sudkyne zastupoval žalobkyňu na rokovaníach o mimosúdnej dohode a zmiernom ukončení právnej veci vedenej pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 22 C 372/2009 vo veci žalobkyne proti Slovenskej republike zastúpenej žalovanou. V prejednávanej veci bolo teda úlohou najvyššieho správneho súdu posúdiť mieru možnej intenzity vzťahu sudkyne k žalobkyňi (ako účastníčke konania) z dôvodu poskytovania právnych služieb žalobkyňi manželom sudkyne.

15. Ako prvú otázku musel najvyšší správny súd vyriešiť otázku včasnosti podania námietky zaujatosti. Žalovaná totiž už dňa 12. januára 2022 a 17. februára 2022 nahliadla do súdneho spisu, ktorého súčasťou bolo rozhodnutie predsedu súdu o oznámení sudkyne o dôvodoch vylúčenia a jej nevyúčnení z rozhodovania vo veci. Následne žiadosťou zo dňa 21. februára 2022 žalobkyňa požiadala o zaslanie kópie oznámenia sudkyne zo dňa 29. októbra 2021, ktoré nebolo súčasťou súdneho spisu. Podaním zo dňa 7. marca 2022 žalovaná predložila námietku zaujatosti sudkyne. Z podanej námietky žalovanej vyplýva, že požadované kópie oznámení sudkyne jej boli doručené dňa 2. marca 2022. V zmysle § 91 ods. 1 SSP námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa účastník konania dozvedel o dôvode, pre ktorý je sudca správneho súdu vylúčený. Najvyšší správny súd preto skúmal, kedy sa účastník konania reálne dozvedel o dôvodoch vylúčenia sudkyne, ktoré uviedol v námietke.

16. Najvyšší správny súd uvádza, že dňa 12. januára 2022 a 17. februára 2022, keď žalovaná nahliadala do spisu, v spise sa nachádzalo iba rozhodnutie predsedu súdu o oznámení dôvodov vylúčenia zo strany sudkyne, pričom jej oznámenie ako ani jeho doplnenie v spise neboli založené. Podľa najvyššieho správneho súdu z uvedeného rozhodnutia mohla žalovaná získať informáciu o tom, že sudkyňa vo veci sp. zn. 22 C 372/2009 nerozhodovala a ani jej manžel v danej veci nevystupoval ako právny zástupca. Z rozhodnutia však nevyplýva informácia, ktorú sudkyňa predsedovi súdu poskytla, že jej manžel „v rámci advokátskej činnosti poskytuje žalobcovi právne poradenstvo“. Vzhľadom na povahu inštitúcie, osoby konajúce v mene žalovanej nemuseli mať v čase nahliadania uvedenú informáciu k dispozícii. Preto ani nemohli podať kvalifikovanú námietku zaujatosti v sedemdnňovej lehote od nahliadania do spisu vykonaného dňa 12. januára 2022. Kvalifikovanú námietku zaujatosti mohla žalovaná podať až po obdržaní požadovaných kópií. V záujme zachovania práva na spravodlivý proces preto najvyšší správny súd považoval lehotu na podanie námietky zaujatosti zo strany žalovanej za dodržanú, keď mal za to, že žalovaná sa dozvedela o dôvodoch vylúčenia sudkyne až dňa 2. marca 2022.

17. Najvyšší správny súd mal so súdneho spisu za preukázané, že (i) manžel sudkyne poskytuje v súčasnosti žalobcovi právne služby (vyplýva to z námietky sudkyne a žalobkyňa to nenamieta) a (ii) manžel sudkyne vo veci vedenej pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 22 C 372/2009 vo veci žalobkyne proti Slovenskej republike poskytoval právne služby pri rokovaníach o mimosúdnej dohode.

18. V tejto súvislosti najvyšší správny súd preto ďalej skúmal, či predmet právnych služieb (vychádzajúc z poskytnutých informácií) poskytovaných manželom sudkyne pre žalobkyňu a predmet konania v prejednávanej veci (zavedenie nútenej správy žalobkyne) môžu odôvodňovať vzťah sudkyne k prejednávanej veci. Najvyšší správny súd v súvislosti s touto otázkou vyhodnotil, že predmety uvedených konaní spolu súvisia, keďže ide o konania, ktoré sa týkajú hlavného predmetu činnosti žalobkyne a nie je vylúčené, že sa môžu vzájomne ovplyvňovať. Tiež je podľa najvyššieho správneho súdu dôležité vo veci zohľadniť aj to, že účastníci konania vo veci vedenej pred Okresným súdom Bratislava I pod sp. zn. 22 C 372/2009 a v prejednávanej veci sú rovnakí.

19. Vzhľadom na to, že predmet právnych služieb poskytovaných manželom sudkyne a predmet konania v prejednávanej veci spolu môžu súvisieť a v oboch veciach ide o tých istých účastníkov konania, podľa najvyššieho správneho súdu to možno vyhodnotiť ako dôvod na vznik pochybností o

nezávislosti sudkyne z dôvodu jej pomeru k žalobkyni. Hoci sudkyňa uvádza, že s manželom dodržiavajú povinnosť mlčanlivosti, poskytovanie právnych služieb žalobkyni a charakter ich vzťahu (manželstvo) môže u druhého účastníka konania vzbudzovať objektívne pochybnosti o nestrannosti sudkyne.

20. Vychádzajúc z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva založenej na tom, že spravodlivosť musí byť nielen poskytovaná, ale musí sa takou aj javiť (Delcourt v. Belgicko č. 11 zo dňa 17. januára 1970), najvyšší správny súd uzavrel, že sudkyňa JUDr. Eva Fulcová je vylúčená z vykonávania úkonov a rozhodovania vo veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 5 S 242/2021.

21. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 147 ods. 2 v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

P o u č e n i e :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.